

הפלגות העולים של הספינה 'היונה' – Avionia

ערך: יהודה בן-צור

נשאה דגל איטלקי. הנעת פחם. מהירות כ- 7 קשר. משקל כ- 1,300 טון.
נבנתה בשנת 1918 בדבלין, אירלנד. משקל G.N. 1541 טון.
נחכרה ע"י מערכת הרכש מסוכנות בבעלות Raffaele Romano, נאפולי¹.
ביולי-אוגוסט 1948 ערכה שתי הפלגות עם עולים ולאחר מכן הוחזרה למערכת הרכש.

המקור ²	הסבר ופרשנות
8 ביולי 1948 – רכש. תהיה מוכנה ביום 12/7 להסעת 2.000 נוסעים ל'יורם'.	נחכרה ע"י מע' הרכש והושאלה ל'מוסד לעליה' להסעת עולים מיוגוסלביה ³ . המלווים: יצחק לנדאור, יוסף גולדין ו'הגדעונית' תמר שנברג-גרואג ⁴ . רופא, ריימונד טלבו ⁴ .
16 ביולי – ע"ב. ביום 15.6 שעה 14.30 עזבה את הנמל. מוכנה לקליטת 2.000 עולים. תגיע ל'יורם' ב-18/7	ע"ב - 'עליה ב'. הכוונה לעליית יהדות יוגוסלביה. יצאה מנאפולי ב-15/7 לנמל באקר.
21 ביולי – נמצא אצל 'יורם' להעמסת 2.000 איש.	ביוגוסלביה. הגיעה ב- 19/7 ויצאה ארצה ב-21/7 עם כ- 2,100 עולים.
25 ביולי – רכש. הובילה קודם ציוד ל'ארנון' (ע"י סולל-בונה). עתה מובילה 2.093 איש מ'יורם' ל'ארנון'. חכורה לזמן (בלתי מוגבל) בתשלום חודשי.	בנסיעתה הקודמת, כנראה ביוני 48, הובילה מטען סו"ב (ייתכן חומר לביצורים). כאמור, נחכרה ע"י מע' הרכש ונמסרה ל'מוסד לעלייה' להובלת עולים מיוגוסלביה.
26 ביולי – יצא את 'יורם' בכון ל'ארנון' עם 2.100 איש.	יצאה מיוגוסלביה ארצה ("טרם קבלנו ידיעה שיצאה לאחר ההעמסה" ⁵).
29 ביולי – מתקרבת ל'ארנון'.	קרובה לארץ.
30 ביולי – תגיע בימים אלו ל'ארנון'. (תוספת בכתב יד – פירקה את העולים).	הגיעה ב- 30/7 בשעה 21.15 לחיפה (הכוונה לפרוק מתקני העולים).
1 באוגוסט – ע"ב. [בכתב יד] – "קבלנו הודעה מ'ארנון' שהיא בדרך אלינו".	בדרכה לאיטליה להובלת עולים. יצאה מחיפה ב-3/8 1948 (עם המלווים, פיני אשוח וגבי וייס. 'גדעונית': תמר שנברג-גרואג ורחל בצר).
3 באוגוסט – יצאה את 'ארנון'.	יצאה מהארץ ב-1 באוג'.
6 באוגוסט – בדרך אלינו מ'ארנון'. יצא את 'ארנון' ב-3.8. תגיע ב-10.8.	צפויה באיטליה ב-10 באוגוסט (הגיעה ב-9/8 לנאפולי).
17 באוגוסט – ע"ב. עומדת בנן. מנקים ומכינים אותה לנסיעה שנייה. מיועדת ל'ליאונרד' או 'יורם' (כנראה ל-1,500 איש)	בנאפולי. בהכנה להסעת עולים מאיטליה או יוגוסלביה.
19 באוגוסט – ע"ב. עומדת בנן מוכנה. מחכה לטעינה.	בנאפולי, בהמתנה להעלאת העולים. [ב-24/8 יצאה מגאטה, איטליה עם 1,739 עולים והגיעה ארצה ב-30/8] ⁶ .
5 בספטמבר – 4/9 עזבה את 'ארנון' (חוזרת לרשות ה-R)	יצאה מהארץ ב-3/9 לאחר הורדת העולים והוחזרה למערכת הרכש. 'הגדעונית' חוה הירש-סירבלה. המלווה – אבנר מיברג ⁷ .

(*) מכתב מה- 30/7 מ'חיים-צבי יחיאלי, מראשי 'המוסד לעליה': "...המלווים קבלו הוראה לפרק את הכול [הכוונה למתקנים שיועדו לעולים] בחיפה... ולהחזיר את האוניה בהקדם לנאפולי. זו הייתה ההוראה כשהפליגו מנאפולי ל'יורם'. אתמול ב-30/7 קבלו המלווים הוראה... לא לפרק כלום".

(**) מברק דחוף 5/8 – "היונה" הפליגה אמש לבארי. מחכה להוראות בדרך... כ- 500 משכבים... מפורקים באוניה..."

'הגדעונית' תמר גרואג ז"ל על גשר האוניה

מ.י.ג.ת. ישראלי

מסדר העליה המחוזי, חיפה

31.7.48

מ.י.ג.ת. ישראלי	מסדר העליה המחוזי, חיפה	מסדר העליה המחוזי, חיפה
הוריסונבריאל ליונה	26 ג'ל חיים ג.	1221 לני
בולגריה	24 ויקטוריה	1222 "
"	8 גבריאל	1223 "
הוריסונבריאל יוליס	25 רוד שבתאי	1224 לני
הונגריה	20 דבורה	1225 "
בולגריה	31 סרד	1226 לומברוזא
הוריסונבריאל קלה	27 סגור חיים	1227 לנאי
בולגריה הוריסונבריאל קלה	24 יסאל טוון	1228 לוח
"	28 חוקיהו	1229 לור
בולגריה הוריסונבריאל רחל	24 טלילה	1230 "
"	2 קלה	1231 "
בולגריה	38 יעקב	1232 לור
"	38 רחל	1233 "
בולגריה	33 רוד	1234 לור
"	28 ויורק	1235 "
בולגריה	8 יסאל	1236 "
הוריסונבריאל מסילת	24 דורקו	1237 לורוב
הוריסונבריאל סמחה	17 אורו צילי	1238 לורובה
בולגריה	28 אליעזר ר.	1239 ליוון
"	1018 נסים	1240 ליאון
בולגריה	1927 סיניורה	1241 "
בולגריה	1946 רנינה	1242 "
בולגריה	26 ג'דק	1243 ליאון
בולגריה	80 פסחה	1244 ליאטשבע
בולגריה	32 רוד	1245 ליברביץ
"	21 רנה	1246 "
הונגריה	12 ליוסה	1247 "
הוריסונבריאל כרסם	41 אילח	1248 ליבל
בולגריה	15 מרים	1249 ליכרמן
הונגריה רעננה יהודה אנבלנד	22 זימבל	1250 ליוזי
בולגריה	38 משה	1251 ליכטר
"	33 יוסף	1252 לילר
"	32 מלילה	1253 "
בולגריה הוריסונבריאל כרסם	9 בקי	1254 "
"	3 לוזיה	1255 "
הונגריה	28 נאהרן	1256 לילר
הונגריה	28 רח	1257 "
הונגריה	18 רובל	1258 לימני
הונגריה	17 רוד	1259 לנזום
"	26 לילר	1260 לנזמן
בולגריה הוריסונבריאל יפה	22 יוליה	1261 "
הונגריה	17 נכים	1262 לצרף
"	44 מטי	1263 לרזה
"	39 טלילה	1264 "
הוריסונבריאל מרי	11 דולי	1265 ליאטשבע
בולגריה	34 ג'וליה מ.	1266 לרזה
בולגריה	21 אסתר	1267 "
בולגריה	17 יום טוב מ.	1268 לרזה
הוריסונבריאל לוציה	19 טמי מואיס	1269 לרזה
הוריסונבריאל רחל	27 ג'טומי	1270 מאיר
"	39 ג'אכרס יעקב	1271 מאיר
"	14 אסתר	1272 "

רשימה חלקית של העולים באוניה בסוף יולי 1948 מעידה על המוצא מבולגריה והונגריה של רבים מהם

-
- ¹ . הנתונים מרישומי 1948-9 Lloyds : מס' 52152.
 - ² . סימול א/1/זקימ/123 (עיצבון זקימוביץ, איטליה. רישום כמעט יומי, החל מ-8.7.48), את"ה. ודברי הסבר ופרשנות של יהודה בן-צור .
 - ³ . במסגרת ההיתר היוגוסלבי לעליית יהדות יוגוסלביה. ראה, עמוס אטינגר, 'צניחה עוורת', הוצאת 'זמורה-ביתן' 1986. עמ' 278-280.
 - ⁴ . תוך זמן קצר התברר שהוא התחזה כרופא.
 - ⁵ . פתק בכתב ידו של משה זקימוביץ, הממונה על שלוחת 'המוסד לעלייה' באיטליה, תיק 'מזכרים' מעיזבון.
 - ⁶ . ראה תיק תנועות כלי שייט מעיזבון של זקימוביץ, את"ה.
 - ⁷ . על ספון האוניה נרקם רומן בין חוה לאחד מאנשי הצוות, ויטוריו-עמנואל סירבלה (שהסתיים בחתונה). אבנר מיברג, 'קלידוסקופ'. הוצ' רשפים 1981, עמ' 177, 5-184. בהפלגה זו, נאלץ אבנר לערוך קבורה ימית ל"שלמה, אחיו של גדעון" (פוליקר, עובד 'המוסד'), שנפטר בדרכו לניתוח באיטליה, עמ' 80-178.